

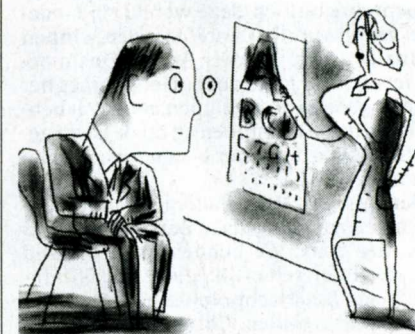
Stemcomputer wakkert onnodig achterdocht aan

Het principiële wantrouwen tegen stemcomputers is, gelet op het enorme aantal stemcomputers dat men voor bijvoorbeeld de verkiezing van de Tweede Kamer zou moeten beïnvloeden, eigenlijk ook paranoïde. Er bestaan echter, buiten wat uw hoofdartikel (14 oktober) daarover meldt, gewoonten bij stembureaus die deze achterdocht onnodig aanwakkeren.

Bij het stemmen bij volmacht moet de stemcomputer soms driemaal worden 'vrijgegeven'. De kiezer krijgt daarvoor drie volgnummers. Sommigen vrezen dat aan deze volgnummers de volgorde van de uitgebrachte stemmen kan worden gekoppeld (*quod non!*), waardoor kan worden vastgesteld wie wat heeft gestemd. Ongenummerde 'tokens' waren te verkiezen.

Aan het einde van de stemming moeten er evenveel oproepingskaarten zijn ingenomen als er stemmen zijn uitgebracht. Om het tellen bij het afsluiten te bekorten, pleegt men de op naam gestelde oproepingskaarten van een volgnummer te voorzien. Dat roept hetzelfde wantrouwen op.

Op het controlepaneel kan een lid van het stembureau zien of er op 'een' kandidaat is gestemd, dan wel op de naam van de lijst is gedrukt. In dat geval roept het stembureaulid: 'Nee, verkeerde knop!' Door het paneel ook afleesbaar te maken voor de andere mensen in het lokaal, is dit wantrouwen makkelijk weg te nemen.

TEKENINGEN CYPRIAN
KOSCIELNIAK

Velen denken om deze redenen dat kan worden vastgesteld wat zij stemmen, en stemmen daarom niet meer. Reeds jaren geleden heb ik de kiesraad geattendeerd op deze gewoonten die een begrijpelijk wantrouwen oproepen. Het routine-antwoord luidde dat het t.z.t. zou worden 'meegenomen'. Waarbij was me niet duidelijk en ik heb er nooit meer iets over gehoord.

O. L. E. JONGMANS
Wateringen